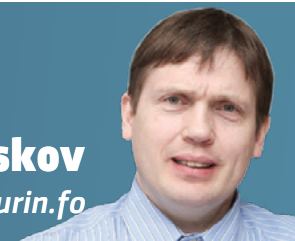

Hugskot og viðmerkingar – send sms til 225000

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

VINNAN TRYGGJAR KARMAR

Rembingarnar eru stórar í politikk-inum í hesum døgum. Og tað kemst ikki av ongum.

Løgtingsvalið vísti, at fólkið ikki var nøgt við stýrið, sum sat – og vildi nakað annað.

Fyri fyrstu ferð nakrantíð fingur vit eina fullkomna útskiifting í landsstýrinum. Tað er ikki hent áður, at eingin av samgonguflokkunum helt fram í nýggju samgonguni.

Tí eru stórar broytingar væntandi, og tær fara sjálvandi at merkjast. Um eingin munur er á einum borgarligum konservativum stýri, og einum liberalum mið-vinstra-stýri, so er okkurt galið.

Men nýggja stýrið eigur sjálvandi

at vísa hógv. Nógvar teoriir eru um, hvussu búskapurin skal stýrast. Og nógvir eru fordómarnir um, hvussu órættvíst er býtt.

Fyrsta avbjóðingin hjá landsstýrinum verður tó at fáa figgjarlógina fyri 2016 at hanga saman. Hetta verður sveinastýkkið hjá samgonguni, sum í føðingini varð blakað út í figgjarlógarviðgerðina.

Og boðað er frá yvirskoti á figgjarlógini næsta ár. Fyri at halda ta gongdina, so merkir tað, at almenni sektorurin má spara. Greitt er, at útreiðslur vaksa, so tí má sparast, tí valla heldur klárar hendan samgongan at fáa tað inn í skattum og avgjaldum, sum skal til.

Vinnan er sjálvandi høvuðsgeneratorurin til vøkstur – og tí er neyðugt, at vinna hevur tryggar karmar. Tað er ikki ein sjálvfylgja, at vinna hevur tað best við einum borgarligum stýri. Tí sjálvandi eigur eitthvørt stýri at virða vinnuna og skapa henni bestu karmar til aftur at skapa samfelagsvøkstur.

Í hesum døgum sýnir vinna stóra ónøgd við eyka gjöld, sum verða lögð á vinnuna. Sagt verður, at landsstýrið soleiðis ger føroysku vinnuna verri kappingarføra mótevnis kappingarneytum í øðrum londum. Eitt nú verður partafelags-skattur lækkaður í Noreg, meðan ætlanir eru um hægri gjöld á vinn-

una her hjá okkum.

Landskassin skal sjálvandi hava sítt – og tað er uttan iva so, at býtið ikki er nóg rættvíst, sum er.

Stóri spurningurin er, hvussu vit fáa meira skatt frá vinnuni – uttan

at skaða kappingarførið.

Ein møguleiki er við kapitalvinningskattalógini at skatta harðari, tá pengar verða tiknir úr vinnuni. Landskassin hevur mist hundræðtals milliónir við, at stór viðri er drenað úr vinnuni skattafrítt, tá skip eru seld ella virkið avhendað. Tað skaðar bæði vinnu og kappingarføri.

At skatta pengar hart, sum verða tiknir úr vinnuni, skaðar ikki kappingarførið hjá vinnuni.

➡ **Mugu varðveita kappingarførið og fleiri krónur í kassan**

Landskassin fær nógvar pengar frá BankNordik

Landskassin fær tilsamans 159,5 mió kr burtur úr eyka vinningsbýtinum úr BankNordik

Tá BankNordik næsta ár fer at gjalda út 300 milliónir krónur í vinningsbýti, so verður tað løgtingsfiggjarlógina, sum verður størsti vinnarin.

Gjøgnum Figgingargrunnin frá 1992 eigur løgtingið 34 prosent av BankNordik. Tað merkir, at landskassin soleiðis fær 100 milliónir krónur beinleiðis í vinningsbýti.

Figgingargrunnurin frá 1992 varð stovnaður fyri at bjarga Sjóvinnubankanum 6. oktober í 1992, tá hann annars hevði farið á húsagang. Seinni loftaði hann eisini Føroya Banka, sum varð lagdur saman við Sjóvinnubankanum undir navninum hjá Føroya Banka – sum seinni er broytt til BankNordik.

Endamálið hjá grunninum er stutt og greitt: »Grunnurin hevur til endamáls at seta í og eiga pening í P/F Føroya Banka, P/F nr. 10, sum partapening ella ábyrgdarpening«.

Men landskassin fær meira enn hesar 100 milliónir, sum fella landskassanum í lut sum vinningsbýti. Tí skattur skal gjaldast av øllum teimum 300 milliónunum. Útlendskir partaeigarar, sum eiga undir 10 prosent av partapeninginum, eru skattskyldugir í Føroyum. Tað vil siga, at øll uttan danski ríkmaðurin, Henrik Lind, sum saman við Figgingargrunninum hevur avgerandi valdið í bankanum, skulu gjalda skatt í Føroyum.

Kapitalvinningskatturin er 35 prosent. Taks fær soleiðis 35 prosent av øllum vinningsbýtinum, uttan teimum 30 milliónunum, sum danski ríkmaðurin, Hendrik Lind fær, og sum hann skal gjalda skatt av í Danmark.

Um vit taka partin hjá Figgingargrunninum frá, tí har fær landið eisini skattin – altso 65 milliónir í vinningsbýti og 35 milliónir í vinningsbýtisskatti, so fær landið 35 prosent av 170 milliónum oman á partin hjá Figgingargrunninum. Tað gevur 59,5 milliónir krónur.

Soleiðis fær landið tilsamans 159,5 milliónir krónur beint inn á løgtingsfiggjarlógina 2016, sum uttan iva fløva væl í landskassanum.

➡ **Fleiri enn 600 nýggj arbeiðspláss**

VINNAN
SÍÐA 10

➡ **370 milliónir í avlopi í fimm ár**

VINNAN SÍÐA 12

Hvussu skal barnið eita?

Summar samgongur hava kelinøvn. Sambandsmenn hava uppskot um navn til nýggju samgonguna

Sambandsflokkurin – sum misti seks prosent, triggjar tingmenn og trý landsstýrismenn og trý landsstýrismenn – hevur doypt nýggju samgonguna »14. september samgongan« – uttan iva fyri at vinna samríkissinnaða Javnaðarflokkinum hjá Akseli V. Johannesen neisur.

Sikkurt stuttligt, men eitt heldur knortlut navn, sum fólk neyvan fara at taka til sín.

Summar samgongu hava havt slík kelinøvn. Vit høvdu sjálvstýrissamgonguna í sekstiárunum, fullveldissamgonguna um aldarskið, Che-samgonguna og ABC-samgongur.

Borgarliga samgongan hjá Kaj Leo fekk ikki reiðiliga nakað slíkt navn.

Rætt er tað, at samgonguskjalið varð undirskrivað 14. september – sum hevur so stóran týðning fyri sambandsmenn og tjóðveldisfólk. Men landsstýrið tók við 15. september, tá løgmaður varð valdur.

15. september eitur annars »Mariumessa síðari«.

Aksel Tórgarð skivur í »Dagar og nøvn í álmanakkanum«, at dagurin varð hildin til minnis um ta sálarneyð, sum gekk á Mariu Moy fyri tær líðingar, sonurin mátti tola. Í summum álmanakkum stendur eisini navnið Áskel, ið er sama navnið sum svenska navnið Eskild. Trúboðarin Eskild varð steinaður í hel við Eskildstuna í Svøríki umleið ár 1080.

Áskel merkir gudahjálmur.

Spurningurin er, um vit skulu siga sum sambandsmenninir, ella vit skulu kalla samgonguna »Mariumessu-samgongan« ella Áskel-samgongan – ella kanska bara Aksel-samgongan?

Men tað hevði nokk ikki verið nóg keðiligt til sambandsmenn?